

Tunceli

Rehberlik Araştırma Merkezi

ÖZEL GEREKSİNİMLİ BİREYLERDE KURAL KOYARKEN NELERE DİKKAT EDİLMELİ

Sınır Koyma Nedir ?

Sınır, çocuğumuzun güvenli bir ortamda büyümesi için koyduğumuz kurallar bütünüdür. Çocuklar yetişkinlerin minyatürü değildir.

Yetişkinlerden tamamen farklı bilişsel, sosyal ve duygusal özelliklere sahiptir.

Bu yüzden de, çocukların bir güç dengesine ihtiyacı vardır. Onlara sınırlar koyarak, hem özgür hem de disiplinli bir ortam içerisinde büyümelerini ve gelecekteki yetişkinlik yaşamında da özdenetimi yüksek bireyler olmalarını sağlamaya çalışırız.

Çocuğunuza Kural Koymayı Gözünüzde Büyütmeyin

Özel eğitime muhtaç çocukların gelişimsel farklılıklarının doğası gereği gelişim alanlarının birinde veya birkaç alanında yaşlarına göre farklılıklar gösterebilir. Anne babaların özel bir çocuğa sahip olmanın getirdiği duygusal çöküntüler ve böyle özel karşı nasıl davranacakları ne yapacakları konusunda kafaları karışabilir.

**BİZİM BUGÜN
KOYDUĞUMUZ
SINIRLAR,
ÇOCUĞUMUZUN
GELECEĞİNE VE
ÖZDENETİMİNE
YATIRIMDIR**

Sınır Koyarken Nelere Dikkat Edilmeli?

- Uygun beklentilerle sınırlarınızı çizin.
- Uygulayabileceğiniz kurallar koyun.
- Kurallarınız kısa ve olumlu olsun .
- Oyun alanlarını belirleyin ve sınırlayın.
- Çevreyi sadeleştirin.
- Söylemek yerine uygulamaya geçin.
- Özel gereksinimli çocuğunuzun gelişimsel özellikleri hakkında bilgi sahibi olun.
- Bir uzmandan gerektiğinde destek alın.

Kural Koyma Türleri Nelerdir?

Katı Kurallar

Cezanın temel disiplin yöntemi olarak kullanıldığı kurallardır. Bütün güç ebeveynlerdedir, kuralları ebeveynler koyar. İstenmeyen davranışları geçici olarak durdursa da bireyde sorumluluk alma, otokontrol sağlamada istenen etkiyi göstermez. Örnek olarak;

- Ödevini yapmayan çocuğa beş gün sokağa çıkmama yasağı gibi.

Gevşek Veya Tutarsız Kurallar

İzin verici tutuma sahip ailelerin kural koymada sergilediği davranışları ifade eder. Veliler çocuklarla iş birliğine gitmek için sürekli farklı taktikler uygularlar. Veliler kuralları sürekli hatırlatır, çocuğa kurallara uyması için yalvarır, çocukla pazarlık yapar, farklı ikna yöntemlerini kullanır. Çocuklarını üzmeden, öfkelenmeden müdahale etmek isterler. Çünkü çocukları öfkelenğinde kendilerini yıpratmalarından endişe ederler. Çocuklarını üzgün gören ebeveynler bu durumda geri adım atabilir. Halbuki özel gereksinimli birey de olsa davranışının sonuçlarına katlanmasını öğrenmesi gerekir. Örnek olarak;

- İstenmeyen davranışlara ilgisiz kalmak,
- Yemeğini yesin diye telefon, tabletle oynamasına izin vermek,
- Annenin izin vermediği bir davranışa babanın izin vermesi gibi.

Belirgin, Dengeli Kurallar

Sınır koymanın ceza amaçlı olmadığı, sınırların tutarsız olmadığı, belli bir sürekliliği olan, yerine göre esnetilen , amacın çocuğa sorumluluk kazandırmanın, bağımsız hareket etmenin kazandırıldığı kuralları ifade eder. Kurallar çocukla birlikte belirlenir, özel gereksinimli bireyler olduğu için kurallar kısa ve anlaşılmalıdır. Ceza vermek yerine seçenekler sunulur. Örnek olarak **İNATLAŞMA** davranışı gösteren çocuklara karşı;

- İnatlaştığında değil sakinleştiğinde iletişime geçerek,
- Çocukla inatlaşmayarak,
- Dikkatini dağıtarak,
- Tehdit etmeyerek,
- İnatlaştığında sakin kalarak kontrolü sağlayabilirsiniz.